

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Hajnali ötkor a Nagyvásártelepen*

Forrás: *Világosság*

(Hely) 1950. 01. 25 (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy:

384. 631

Hely:

Idő: *1950*

Személy:

Helyszám:

HAJNALI ÖTKOR A NAGYVÁSÁRTELEPEN külföldi újságírókkal a „budapesti éhinség” nyomában

Hajnali ötkor nyáron a város még friss és hamvas, mint... mint egy kosár primőr. Amikor ez a hasonlat eszembe jutott, azt hittem, nagyon stilszerű vagyok vásárcsarnoki kirándulásunkhoz. Két óra múlva tudtam, hogy tévedtem.

A mi időszámításunk szerint korai a hajnali öt, de Csepelen kiderült, hogy a vásárcsarnokiak szerint „későn van”. Endresz Endre például, aki a bejövő vagonokat ellenőrzi, gyakran már éjjel után egy órákor kezdi a munkáját. Az egyik amerikai újságírónak nagyon tetszik a neve.

— Endresz Endre — Endre Endresz! Az ördögbe is, ezzel a névvel Amerikában karriert lehetne csinálni!

— Nátunk nem ezzel csinálják a karriert uram, — vágja vissza Endresz Endre könnyedén.

Egy újság cím:

„ÉHINSÉG BUDAPESTEN”

Javasolom, ne foglalkozzunk névelémmel, ahhoz kár lett volna hajnal-

ban felkelni. A többi újságíró is jobban érdekli a felhozatal. Ezekben a napokban ugyanis az egész nyugati sajtó tele van Magyarország élelmezési nehézségeivel. H. a párizsi rádió idézi, amely azt állította, hogy Budapest az üzletek előtt, hogy ennivalót kárpótlanak. B. előhúzza zsebéből az Amerikai Magyar Népszavát, amelynek első oldalán nyolccentiméteres betűvel a következő főcím olvasható: „Éhinség Budapestben!” No, ezt gyorsan megmutatjuk a körénk seregülő vásártelepi munkásoknak, felügyelőnek, vagonkezelőknek. Van, aki hangosan nevei rajta, van aki összevonja szemöldökét, egy bőrkötényes pedig egész pontos használati utasítást ad arra vonatkozólag, mit kellene az ilyen újságokkal csinálni.

— Éhinség? — ismétli csodálkozva a vagonátvevő. — Idén általában 30 százalékkal több a felhozatal, mint tavaly ilyenkor. Különbösen itt van felírva nálam — mondja. Vegyük például a burgonyát. Tavaly a június 6-á és 10-e közötti héten a napi felhozatal 14.060 mázsa volt átlagban, az idén 17.810. Karjól tavaly 29

mázsza volt, idén 187.

— Mennyi a krumpli? Mennyi? — kérdezik innen is onnan is.

A vagonátvevő pontosan ismétli a számokat, az újságírók fejcsóválva írják. Nem csodálkozom, hiszen a krumpji is az „éhinség” egyik tételeként szerepel már napok óta ellenségek újságjaiban. Nagy csipogás hallatszik egy vagonból, éppen csirkékkel raknak ki. A mai felhozatal 800 ketrec csirke. Kezdem számolni, mennyi egy ketrec tartalma, de tudjak fejből: 30 csirke.

— És elfogy?

— Mindent megvonnának — válaszolja egy karcsú, fehérruhás leány, nyilván a csirkeátvevő, de az ember inkább laboratóriumi asszisztensnőnek vélné. — Nem is gondolja az elvtárs, hogy milyen mennyiséget vesznek meg Budapestben. — Tovább áradozna, de már lecsap rá a kérdés:

— Es tavaly mennyi volt?

— Arra nagyon jól emlékszem, mert akkor kerültem ide. 400 ketrecnél soha nem hozták fel többet egy nap és volt úgy, hogy sok maradt belőle.

„AZÉLŐTT IS ÍGY CSINÁLTA?”

Bemegyünk magába a Vásárcsarnokba. Hatalmas boltívei közt elvész az a hangzavar, amit az ember tulajdonképpen csak akkor észlel, ha közelebb megy egy bódéhoz, egy-egy elárusító részleghez. „standhoz”. Nyitottszájú zsákokkal körülállják a vásárlók — javarészt budapesti kiskereskedők — a krumpli-, zöldborsó-, paprikahegyeket és egy-egy elárusító kézzel vagy lapáttal tömi tele a zsákokat. Mindenki első akar lenni. De az elárusító, vagy inkább az osztogató, aki itt közvetve az állam rendjét képviseli, igazságos kézzel mér, sorra, mindegyik zsákba beledob egy-egy lapátnival, úgy hogy végeredményben egyszerre kapja meg a részét mindegyik. Tetszik nekem ez a megoldás és megkockáztatom a kérdést egy ilyen osztogatótól munkájának egy lélekzetvételnél szünetében:

— Azelőtt is így csinálta?

— Miért érdekel az elvtársat?

Megmondom röviden.

— Nézze, azelőtt főlem agyon is verhették egymást. Különbösen sem engem szidtak, hanem a nagykereskedőt. De most, ha nem megy, engem szidnak és rajtam keresztül mindenkit. Ha tudni akarja, magát is, meg még az országot is. Hát ezért.

Két órába is beletelik, amíg végigjárjuk az egész telepet és utána az igazgatósági épületben terített asztalok várnak bennünket. Van valami helyzetkomikum abban, hogy most végigesszük kicsiben azt, amit az

előbb ezer- és ezermázsás tételekben láttunk. Először cseresznyét, aztán meggyet, aztán egrest, ribizilt, sárga- és őszibarackot, amiből — eldicselkedtek vele — ma érkezett fel először egy-egy tétel és legvégül, persze a bőséges szendvicsek és íkete után egy-egy falca friss, bolyhos, szinte csilgelen duzzadó málna.

VÁLASZ

EGY EL SEM HANGZOTT KÖZBEVETÉSRE

Baranyikov szovjet újságíró, a TASSZ tudósítója megkérdezi:

— Kielégítő-e a felhozatal? Elég-e Budapest dolgozóinak?

Nyilvánvaló, hogy szovjet újságíró barátunk a nem éppen baráti sajtó rágalmaira célozott.

— Budapest többet fogyaszt, mint azelőtt. Nem azért, mert lakossága megnőtt, hanem mert egy-egy ember, egy-egy dolgozó több táplálékot tud venni, mint azelőtt. A felhozatal körül mégsincs baj, úgy terveztük, hogy elég legyen.

— Számokat kérünk — kiáltja közbe valaki.

— Majd Vágóölygyi elvtárs — mutat a vezérigazgató egy hatalmas, szélesvállú férfire.

— Van itt számunk elég, ne féljenek — mondja az vidám és kemény hangon. Itt van például a burgonya. 1939-ben a napi felhozatal általában 15–20 vagon volt. Most? Harminc-harmincöt vagon.

Szemben a beszélővel egy francia újságíró felkapja a fejét, felemeli kezét, mondani akar valamit Vágvölgyi Lajos — fősztályvezető a belkereskedelmi minisztériumban — ránevet:

— Tudom én, mit akar mondani. Azt, hogy a burgonyafogyasztás nem a jólétnek a jellemzője, ellenkezőleg: a maguk országában a burgonyafogyasztás emelkedése az életszínvonal süllyedését jelenti. Nátunk nem így van! Nem olyanok esznek krumplit, akik azelőtt húst és kalácsot ettek, hanem olyanok, akik azelőtt száraz kenyeret, vagy nagyon kevés krumplit. Ez a különbség, kérem. Tessék felírni.

A francia bölint, nevet ő is, jelzi, hogy felírta, aztán leereszti levegőben felejtett kezét.

— A burgonyával együtt emelkedett a drágább cikkek, a luxusáruk fogyasztása is, — folytatja Vágvölgyi. — Aztán itt van az alma. A régi világban soha nem tároltak többet tőle, mint 350—400 vagon. Az idén már 1540 vagon alma volt a hűtőházakban és el is fogyott az utolsó szálig. De nemcsak a felszabadulás előtti helyzethez képest jelentős a változás. 1946-ban egy kiló alma ára tíz forint volt. Tavaly ősszel egy meg két forintért adtuk és még májusban sem volt drágább négy forint hatvanánál. Vagy itt van a primőrök kérdése. Az első retek, hagyma, zöldborsó, zöldbab, paradicsom, a régi világban hekeken keresztül úgynevezett primőr volt és csak borsos árért lehetett kapni. Most? Most megjelent hétfőn a fejessaláta a

piacon, 1.50 Ft volt az ára és rá negyedik napra már leestt nyolcvan fillérré. Azaz, a dolgozók meg tudták venni, odakerült a dolgozók asztalára. Azelőtt — és rámutat az előbbi kéznyujtatóra — azelőtt és ezt tessék jól felírni, csak akkor jutott a dolgozók asztalára zöldség, főzelék, paradicsom, saláta, amikor a kukacok már gyűlési tartottak benne. A primőr a kapitalista kizsákmányolás egyik eszköze volt. Mi rájöttünk, hogy a primőrt tulajdonképpen az ára teszi azzá és a primőrökkel való visszaélést, kizsákmányolást az árak lejtőréssel lehet megszüntetni. Itt van a példa: a málna tavaly ilyenkor tizenégy volt, most hat forint. Izlik, ugye?

EGY RÖVID ÖNÉLETRAJZ

Izlik, hát, csipegetünk belőle javában. De már elhangzik Vágvölgyi elvtárs felé is a szokásos kérdés:

— És Ön mi volt azelőtt?

— Mielőtt magamról beszélek, hadd jelentsem ki, hogy mindent, amit elértem, a nagy szovjet népek, Sziláinnak és Pártunknak köszönhetek. 1935 óta vagyok rakodómunkás itt, a vásártelenen. „Kecsedli” voltam. Biztos nem tudják, mi az. „Kecsedlinek” nevezték azt az alkalmi munkást, aki fel és alá járt a „standok” között és megkérdezte, mit lehetne „keccsolni”, emelni, hazavinni, hogyan lehetne egy kis pénzt keresni. „Kecsedli” voltam még 45-ben is. Belép-

tem a Páriba, dolgoztam és tanultam, mert tudniuk kell azt, hogy tanulás nélkül semmire sem megy az ember. 46-ban a Szállítványozómunkások Szakszervezete iskolára küldött. Onnan visszajöttem és tovább is „kecsedli” voltam. Egy reggel, még 1947-ben behívtak a Pártirodára. Megállt lenn egy gépkocsi, azt mondták, üljek bele, menjek le Cegédre, ott a volt Hangya szövetkezeti boltban lettem helyettes-üzletvezető. Ott hét múlva üzletvezető lettem. Azután jehoztak Pestre és itt huszonhárom gyümölcs- és főzelékértékesítő-vállalat személyzeti főnöke lettem. Később a Közelítási Hivatalban a gabona- és termelési osztály helyettes-vezetője lettem, amikor pedig az beolvadt a belkereskedelmi minisztériumba, akkor a kertészeti, fűszer-, bor- és gyümölcsfősztály vezetője lettem.

— Mennyit keresett „kecsedli”-korában?

— Borraafóval együtt heti nyolcvan-száz forintot.

— És mennyit keres most?

— Megnézhetik a hivatalos lapban: fősztályvezető vagyok, havi jizetésem 1952 forint.

Tapsolunk mind, hogyan tapsolnánk. De nemcsak Vágvölgyi Lajost ünnepeljük, hanem népi demokráciánkat, amely megtalálja, felismeri és kiemeli a munkásosztály legjobbjait és odateszi őket az állam és gazdasági élet vezető helyeire.

— Még a málna is edesebb most,

hogy ezt hallottam — sügja a fülemba V., a Lengyel Távirati Iroda munkatársa.

A lengyel újságíró is azt érzi, amit én és ettől az én málnám még edesebb.

Boldizsár Iván.